

द्वितीयेतुकलेदोषद्वौकल्क्यवतारतः अधर्मिष्ठेजनेनष्टेपुनःकृतयुगागमः ॥ १ ॥ कलिधर्मान्प्रपंचयति ततश्चेत्यादिना ॥ १ ॥ धर्मन्याययोःव्यवस्थायांबलमेव ॥ २ ॥ दांपत्येभार्यापतिभावेअभिरुचिरेवहेतुःनकुलगोत्रादिः व्यावहारिकेकयविक्रयादौ स्त्रीत्वेपुंस्त्वेचतयोःश्रेष्ठ्येति कौशलमेवहेतुः नकुलमाचारोवा ॥ ३ ॥ आश्रमाणांख्यातौज्ञाने लिंगमेवदंडाजिनादिकंहेतुर्नत्वाचारविशेषः अन्योन्यापत्तिकारणंच आश्रमादाश्रमांतरप्राप्तौचकारणम् यद्वाबहूदकहंसादीनामन्योऽन्यापत्तौनमस्कारादिव्यवहारेकारणम् अदृच्यामुद्रार्पणादिदानासामर्थ्येनन्यायदौर्बल्यंपराजयः

श्रीशुकउवाच ततश्चानुदिनंधर्मःसत्यंशौचंक्षमादया ॥ कालेनबलिनाराजन्मक्षयंत्यायुर्बलंस्मृतिः ॥ १ ॥ वित्तमेवकलौनृणांजन्माचारगुणोदयः ॥ धर्मन्यायव्यवस्थायांकारणंबलमेवहि ॥ २ ॥ दांपत्येऽभिरुचिर्हेतुर्मायैवव्यावहारिके ॥ स्त्रीत्वेपुंस्त्वेचहिरतिर्विप्रत्वेसूत्रमेवहि ॥ ३ ॥ लिंगमेवाश्रमख्यातावन्योऽन्यापत्तिकारणम् ॥ अदृच्यान्यायदौर्बल्यंपांडित्येचापलंवचः ॥ ४ ॥ अनाढ्यतैवासाधुत्वेसाधुत्वेदंभएवतु ॥ स्वीकारएवचोद्वाहेस्त्रानमेवप्रसाधनम् ॥ ५ ॥ दूरेवार्ययनंतार्थलावण्येकेशधारणम् ॥ उदरंभरतास्वार्थःसत्यत्वेधाष्ट्यमेवहि ॥ ६ ॥ दाक्ष्यंकुटुंबभरणंयशोर्थेधर्मसेवनम् ॥ एवंप्रजाभिर्दुष्टाभिराकीर्णैस्सितिमंडले ॥ ७ ॥ ब्रह्मविद्वक्षत्रशूद्राणांयोबलीभवितानृपः ॥ प्रजाहिलुब्धैराजन्यैर्निर्घृणैर्दस्युधर्मभिः ॥ ८ ॥ आच्छिन्नदारद्रविणायास्यंतिगिरिकाननम् ॥ शाकमूलामिषक्षौद्रफलपुष्पाष्टिभोजनाः ॥ ९ ॥ अनावृष्ट्याविनक्ष्यंतिदुर्भिक्षकरपीडिताः ॥ शीतवातातपप्रावृद्धिर्मेरन्योन्यतःप्रजाः ॥ १० ॥ क्षुत्तृड्भ्यांव्याधिभिश्चैवसंतापेनचचिंतया ॥ त्रिंशद्विंशतिवर्षाणिपरमायुःकलौनृणाम् ॥ ११ ॥ क्षीयमाणेषुदेहेषुदेहिनांकलिदोषतः ॥ वर्णाश्रमवतांधर्मेनष्टेवेदपथेनृणाम् ॥ १२ ॥ पाखंडप्रचुरेधर्मेदस्युप्रायेषुराजसु ॥ चौर्यान्तद्वथाहिंसानानावृत्तिषुवैनृषु ॥ १३ ॥

चापलंवचःबहुभाषणम् ॥ ४ ॥ असाधुत्वेचौर्याद्यभियोगे प्रसाधनमलंकारः ॥ ५ ॥ दूरेवर्तमानंवार्ययनंजलाशयस्तीर्थंनतुगुर्वादि स्वार्थःपुरुषार्थः ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ आच्छिन्नाअपहृतादाराद्रविणानिचयासांताः अष्टिर्बीजम् ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ क्षीयमाणेष्वित्यादीनामित्थंकलौगतप्रायइतिपंचमेनान्वयः क्षीयमाणेषुअल्पप्रायेषु ॥ १२ ॥ दस्युप्रायेषुचौरतुल्येषु चौर्यान्तद्वथाहिंसाद्यानानावृत्तयोयेषांतेषु ॥ १३ ॥